

Briuselis, 2016 08 02
COM(2016) 492 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2011–
2013 m. ex-post vertinimas**

{SWD(2016) 262 final}

1. ĮVADAS

Šioje ataskaitoje pateikiami svarbiausi faktai, nustatyti atlikus Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos (GIO) 2011–2013 m. baigiamąjį vertinimą. Šis baigiamasis vertinimas atliktas Komisijos vardu, vykdamas GIO reglamento¹ 14 straipsnio 2 dalyje nustatytą įpareigojimą: „Komisija ne vėliau kaip 2012 m. gruodžio 31 d. pateikia tarpinio vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui ir ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d. – *ex post* vertinimo ataskaitą.“

Prie šios ataskaitos pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, kuriame pateikta išsamesnės informacijos. Rangovo galutinę ataskaitą, kuria paremtas vertinimas, galima rasti veiklos programoje (n. ET 0116321ENN).

2. PAGRINDINIAI FAKTAI

Europos Žemės stebėsenos programa GMES GIO (2014 m. pervadinta „Copernicus“) – Europos Sąjungos kosmoso srities veiklos pavyzdinė programa; ji sukurta remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 189 straipsniu ir ją įgyvendindama ES gali vykdyti su kosmosu susijusią veiklą. GMES GIO taip pat buvo viena iš programų, įgyvendinamų pagal Europos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“; atsižvelgiant į šios programos teikiamą naudą įgyvendinant įvairių sričių Sąjungos politiką, ji buvo įtraukta į pramonės politikos iniciatyvą.

Kad būtų galima Europos lygmeniu spręsti uždavinius, kurių nuolat daugėja, Europai reikalinga nuosava tinkamai suderinta, patikima Žemės stebėjimo sistema. GMES GIO buvo kaip tik tokia sistema.

Tai buvo ilgalaikė programa, paremta Sąjungos, valstybių narių, Europos kosmoso agentūros (EKA) ir kitų susijusių Europos suinteresuotųjų subjektų tarpusavio partnerystėmis. Be to, įgyvendindama šią programą, Europos Sąjunga (ES), dvišaliu pagrindu bendradarbiaudama su kitomis kosminėmis valstybėmis arba dalyvaudama pasaulinėje Žemės stebėjimo srities veikloje (pvz., Žemės stebėjimo grupėje), galėjo veiksmingiau vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą nei atskiros valstybės narės.

GMES GIO padėjo geriau suprasti, kaip gali keistis mūsų planeta ir kaip tai galėtų paveikti mūsų kasdienį gyvenimą. Ši programa padėjo užtikrinti nenutrūkstamą tikslų ir patikimų duomenų ir informacijos, susijusios su aplinka, klimato kaita ir saugumo klausimais, teikimą ES ir jos valstybių narių sprendimus priimančioms asmenims. Ši informacija reikalinga valstybių narių ir regionų valdžios institucijoms, atsakingoms už politikos formavimą ir įgyvendinimą. Ji taip pat reikalinga Komisijai, kad ši galėtų formuoti įrodymais pagrįstą politiką ir vykdyti jos įgyvendinimo stebėseną. GMES GIO taip pat padėjo užtikrinti ekonomikos stabilumą ir augimą: užtikrinant visapusę ir atvirą prieigą prie Žemės stebėjimo duomenų ir informavimo paslaugų buvo skatinama daugelyje įvairių sektorių naudoti komercinėms reikmėms skirtas taikmenas.

1998–2013 m. ES ir EKA finansavimas GMES buvo daugiausia skiriamas kūrimo veiksmams, vykdomiems įgyvendinant mokslinių tyrimų projektus. GIO reglamente nustatytas vienas svarbiausių šios programos aspektų – skirtas pirmasis finansavimas

¹ 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2011–2013 m.

pereinamojo laikotarpio veiklai, kad būtų galima 2011–2013 m. vykdyti pradinę praktinę veiklą.

Pirmiau minėtame GIO reglamente (2 straipsnyje) paaiškinta, kad programa grindžiama pagal Mokslinių tyrimų septintąją bendrąją programą (BP 7) ir EKA GMES kosmoso komponento programą finansuojama veikla. Šie trys elementai papildo vienas kitą ir priklauso vienas nuo kito. Reglamente taip pat nustatyta visos GMES GIO programos taikymo sritis; programą „sudaro:

- (a) paslaugų, kuriomis užtikrinama prieiga prie informacijos remiant šias sritis, komponentas:
 - atmosferos stebėsenos,
 - klimato kaitos stebėsenos remiant prisitaikymo prie jos ir jos švelninimo politiką,
 - ekstremalių situacijų valdymo,
 - žemės paviršiaus stebėsenos,
 - jūros aplinkos stebėsenos,
 - saugumo;
- (b) kosmoso komponentas, kuriuo užtikrinamas tvarus stebėjimas iš kosmoso a punkte nurodytose paslaugų srityse;
- (c) in situ komponentas, kuriuo užtikrinami stebėjimai oro, jūros ir antžeminiiais stebėjimo įrenginiais a punkte nurodytose paslaugų srityse.“

Pirmasis pagal šį reglamentą vykdomai veiklai skirtas biudžetas iš viso siekė 107 mln. EUR (žr. 8 straipsnį). Palyginti su biudžetais, skirtais GMES kosmoso komponentui pagal BP 7 (715 mln. EUR) ir EKA GMES kosmoso komponento programai (1,6 mlrd. EUR), akivaizdu, kad veikla, finansuojama pagal GIO, gali apimti tik nedidelę visos 2 straipsnyje nustatytos GMES programos taikymo srities dalį. Visgi tai, kad buvo įtraukta pagal GIO vykdomiems veiksams skirta biudžeto eilutė (nors numatytos lėšos ir nedidelės), buvo svarbus ženklas rengiantis įgyvendinti programą, kuri vėliau pervadinta „Copernicus“.

Šis faktas pripažįstamas reglamento 3 straipsnyje – jame teigiama, kad praktinė veikla „gali apimti praktinius veiksmus šiose srityse:

- 1. 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos paslaugų sritys;
- 2. pagalbos naudotojams įsisavinti paslaugas priemonės;
- 3. prieiga prie duomenų;
- 4. parama in situ duomenų rinkimui;
- 5. GMES kosmoso komponentas.“

Tiksliai pagal GIO programą vykdomos veiklos taikymo sritis vėliau buvo apibrėžta trijose metinėse darbo programose ir valstybių narių patvirtinta GMES komitete.

3. PAGRINDINIAI FAKTAI, NUSTATYTI ATLIKUS VERTINIMUS

Šis dokumentas grindžiamas Globalios aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos (GMES) GIO programos (2011–2013 m.) baigiamuoju vertinimu; jis yra viena iš platesnio vertinimo, apimančio tris susijusius elementus (konkrečiai – GMES parengiamuosius veiksmus, taip pat pagal BP 7 finansuojamas GMES kosmoso komponento dalis, išsamiai aprašytas pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente), dalių. Du

pagrindiniai vertinimo tikslai buvo šie: i) įvertinti GMES GIO aktualumą, veiksmingumą, nuoseklumą, efektyvumą, tvarumą ir teikiamą Europos pridėtinę vertę; ii) nustatyti bendrą kuriamą vertę visuomenei, kalbant apie atliktų investicijų į kosmoso infrastruktūrą ir paslaugas ir sukauptų duomenų, reikalingų atrinktoms paslaugoms teikti, vertingumo pusiausvyrą.

Vertinimą atliko išorės rangovas; taikytas mišrusis metodas: atlikti dokumentų tyrimai, surengta suinteresuotųjų subjektų apklausa ir tikslinė konsultacija. Siekiant surinkti duomenis, buvo atlikta esamų dokumentų (pvz., ES reglamentų, tarpinių vertinimų, GIO darbo programų, administracinių duomenų ir vartojimo statistinių duomenų) peržiūra biuruose, internete paskelbtas visų kategorijų suinteresuotiesiems subjektams skirtas klausimynas, atlikta nedidelės apimties pramonės atstovų (konkrečiai – rangovų, kurie kūrė GMES kosmoso komponentą) apklausa ir įgyvendinta pagrindinėms suinteresuotųjų subjektų grupėms atstovaujančių susijusių asmenų tikslinių, pusiau struktūrinių apklausų programa. Apklauskos arba klausimyno pildymo tikslu susisiekti su daugiau kaip 400 įvardytų asmenų, vykstant tyrimui apklausta dar 170 asmenų. Apie internetinę konsultaciją plačiai skelbta per Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinį direktoratą, EKA, Europos aplinkos agentūrą (EAA) ir Jungtinį tyrimų centrą, ji buvo atvira visuomenei. Atliekant suinteresuotųjų subjektų analizę, daugiausia dėmesio skirta keturioms svarbiausioms grupėms: pagrindiniams politiką formuojantiems asmenims ir kitoms svarbiausioms šalims, dalyvaujančioms valdant iniciatyvą; GMES paslaugų operatoriams; GMES paslaugų naudotojams (viešojo ir privačiojo sektorių); kurti infrastruktūrą padėjusiems pramonininkams. Po apklausos ir konsultacijų gauta palyginti nedaug nuomonių – taip yra dėl ypatingo GMES pobūdžio ir dėl to, kad šią veiklą išmano nedaug asmenų ir organizacijų. Analizuoti tik su atrinktomis paslaugomis susiję duomenys, kadangi iki 2014 m. balandžio mėn., kai buvo paleistas pirmasis specialus palydovas („Sentinel 1“) ir kai programa GIO buvo pervadinta „Copernicus“, su visomis „Copernicus“ paslaugomis susiję duomenys turėjo būti perkami iš esamų nacionalinių kosmoso misijų.

Praėjus penkeriems metams po GMES GIO reglamento paskelbimo (2010 m.), programa GMES ir visos šešios jos paslaugos tebėra svarbios tenkinant Europos politikos formuotojų ir viešųjų paslaugų teikėjų informacijos poreikius. Be to, atsiranda naujų politikos prioritetų, pavyzdžiui, susijusių su klimato kaita arba migracija, ir jiems įgyvendinti gali reikėti naujų Žemės stebėjimo pajėgumų arba Žemės stebėjimu pagrįstų paslaugų.

Iš esmės, įgyvendinant programą GIO, buvo veiksmingai siekiama jos nustatytų tikslų, išsamiai aprašytų Reglamento Nr. 911/2010 priede. Ši programa padarė teigiamą poveikį kuriant dabartinę programą „Copernicus“: sukurtos dvi iš šešių paslaugų, suderinta prieiga prie kitų kosmoso ir *in situ* duomenų ir prisidėta prie palydovų „Sentinel“ kūrimo, konstravimo, paleidimo ir eksploatavimo. Tačiau dėl nepakankamų esamų lėšų buvo neįmanoma įgyvendinti kitų keturių paslaugų, todėl nebuvo pasiekti programos tikslai, susiję su naudotojų įsisavinimu ir į naudotojus orientuotų paslaugų sektoriaus vystymu. Dauguma suinteresuotųjų subjektų, su kuriais konsultuotasi, visą šią sritį laiko tebevystoma sritimi, todėl, nors dauguma asmenų yra pagrįstai patenkinti iniciatyvos GMES GIO pasiekimais, yra daug aspektų, dėl kurių reikėjo imtis daugiau veiksmų.

Kalbant apie programos GIO indėlį į ES politikos įgyvendinimą, yra daug konkrečių sėkmingos veiklos pavyzdžių, o žemės paviršiaus stebėsenos paslaugomis ir ekstremaliųjų situacijų valdymo paslaugomis naudojasi vis daugiau politikos formuotojų ir viešųjų agentūrų, vykdančių veiklą žemės ūkio, aplinkos bei klimato kaitos srityse.

Ekstremaliųjų situacijų valdymo paslaugomis naudojamosi siekiant pagrįsti įvairių vyriausybinių agentūrų nustatytus informacijos teikimo reikalavimus, susijusius su, pavyzdžiui, potvyniais, žemės drebėjimais, gaisrais ir kitais pavojais aplinkai. Programa GIO padėjo gerokai išplėsti šios programos naudotojų bazę, taip pat užtikrinti aktyvesnę naudojamąsi programos žemės paviršiaus stebėsenos ir ekstremaliųjų situacijų valdymo paslaugomis. Pagal kosmoso komponentą surinkta paslaugų teikimo pradžia reikalingų duomenų – juos pateikė GMES dalyvavimo misijos, jie įsigyti iš komercinių misijų arba juos nemokamai perdavė viešosios misijos. Kalbant apie „Sentinel“ palydovus, programos tikslai pasiekti, ja remiantis pradėta įgyvendinti tolesnę programą „Copernicus“, taigi ir šiuo požiūriu programa GIO laikoma sėkminga.

Reikiami programos rezultatai pasiekti pagrįstomis ir proporcingomis sąnaudomis. Įgyvendinus GMES kosmoso komponentą, suteikta didelė tiesioginė nauda Europos kosmoso pramonei – daugiau kaip 230-čiai tiekėjų, įskaitant 48 mažąsias ir vidutines įmones (MVI), pagal sutartis su EKA išmokėta 530 mln. EUR. Naudojantis bendrais pramonės statistiniais duomenimis šalutiniam investicijų poveikiui įvertinti, remiantis apatine prognozių riba, bendra GMES infrastruktūros suteikta nauda visuomenei siekia 3 mlrd. EUR. Šiame etape sunku apskaičiuoti platesnio masto socialinę ir ekonominę naudą, pavyzdžiui, kiek vykdant GMES pradinę praktinę veiklą pavyko sutaupyti dėl to, kad buvo naudojamosi patobulinta ankstyvojo perspėjimo sistema arba tinkamiau reaguojama į ekstremaliąsias situacijas. Tačiau, atsižvelgiant į ekonomikos sutrikdymo mastą, net ir 1 proc. įnašas į visų rūšių ekstremaliųjų situacijų valdymo veiklą padėtų sutaupyti dešimtis milijonų EUR per metus – ši suma gerokai viršija metines visos Ekstremaliųjų situacijų tarnybos valdymo sąnaudas (4–5 mln. EUR per metus).

Programa GIO sukurta veiksmingai, taip pat veiksmingai užtikrintas paslaugų tęstinumas; atitinkamai teikta mažesnė pagalba naudotojams įsisavinant paslaugas, mažiau remta prieiga prie dalyvavimo misijų teikiamų duomenų, naudotojų grandies taikmenos ir duomenų koordinavimas. Viena vertus, tai rodo, kad prioritetas teiktas atitinkamiems su kosmoso komponentu susijusiems finansiniams įsipareigojimams, o ne paslaugų plėtojimui. Programa buvo tinkamai valdoma, tačiau jai skirta nepakankamai išteklių, kad būtų buvę įmanoma skirti daugiau dėmesio ir išteklių su duomenimis susijusioms kliūtims pašalinti arba pradėti teikti tam tikrų grupių naudotojams ar inovatyvioms viešųjų pirkimų strategijoms rengti skirtas papildomas paslaugas.

Taip pat GMES teikia didelę pridėtinę vertę, kadangi, sprendžiant tarpvalstybinius klausimus ir suderintu būdu sujungiant valstybių narių teikiamus suderintus duomenis, kad jie būtų ES lygmens duomenys, visose ES valstybėse narėse teikiami suderinti duomenys ir taikoma suderinta technologija. Sukurta tikroji pridėtinė vertė, susijusi su įvairių sričių Europos politika, – visoje ES ir kitose šalyse užtikrinta prieiga prie suderintos duomenų bazės ir ja remiantis sukurtų produktų.

Ši programa padarė teigiamą poveikį bendradarbiavimui ES viduje ir tarptautiniam bendradarbiavimui, ją įgyvendinant taip pat atsirado galimybių, remiantis Komisijos komunikatu dėl strategijos „Europa 2020“, kuriame GMES laikoma svarbiausia Europos kosmoso politikos dalimi ir spręsti pagrindinius pasaulinio masto uždavinius padedančia priemone, sukurti ilgalaikę Europos Žemės stebėsenos sistemą. Ši iniciatyva padeda kurti didelę Europos pridėtinę vertę. Nė viena ES šalis nebūtų galėjusi viena sukurti panašios sistemos, o nacionalinės programos, suprantama, atlieka tik tam tikras funkcijas ir yra mažiau naudingos. Palyginti su bet kuria pasaulyje sukurta programa, GMES padėjo geriau užtikrinti paslaugų tęstinumą: užtikrinta plataus masto ilgalaikė Žemės stebėjimo jutiklių aprėptis.

Įrodyta ir GIO nauda: suteikta parama valstybėms narėms, kuriose įvyko ekstremalių potvynių (pvz., Lenkijoje) ar miškų gaisrų, taip pat ji buvo naudinga teikiant duomenis apie prognozuojamą pasėlių derlių, atliekant biologinės įvairovės, miestų plėtros, vandens baseinų, upių, ežerų, ledo dangos ir daugelio kitų dalykų stebėseną.

Kalbant apie įgyvendinant programą GMES GIO pasiektų pokyčių tvarumą, iš vertinimo matyti, kad ir ateityje bus geresnių politikos pasirinkčių ar didesnių technologijų pajėgumų. Tačiau įvairios paslaugos panašios į bet kurią naudingą priemonę; kitaip tariant, jos vertingos tol, kol jomis naudojamas; nustojus jas teikti, jomis grįsti sprendimų priėmimo ir veiklos procesai netrukus turi būti remiami alternatyviomis priemonėmis arba sumenks jų vertė. Taigi būtina užtikrinti paslaugų teikimo tęstinumą. Infrastruktūrą kūrusiems ir didelę paslaugų komponento dalį įgyvendinusiems gamintojams ir techninių paslaugų bendrovėms sudarytų sutarčių poveikis bus iš tiesų ilgalaikis, turint omenyje tai, kad jos suteikia konkurencinį pranašumą, kuriuo, kaip tikimasi, galima naudotis penkerius metus ar ilgiau. Tačiau dar turi susiformuoti galimybės, kuriomis galėtų pagrįstai naudotis pridėtinės vertės perpardavėjai ir naudotojų grandies įmonės.

4. PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Šiuo metu įgyvendinamas Reglamentas, kuriuo nustatoma programa „Copernicus“ (2013 m.), be to, priimtas įsipareigojimas finansuoti programos „Copernicus“ paslaugas ir užbaigti investicijas į programos „Copernicus“ kosmoso infrastruktūrą. Pagrindinis GIO suinteresuotiesiems subjektams susirūpinimą keliantis klausimas, konkrečiai – programos GIO tvarumas, sprendžiamas sukūrus programą „Copernicus“. Tačiau vertintojai pabrėžia keletą aspektų, kuriems vertėtų skirti daugiau ar papildomo dėmesio.

- *Užtikrinti, kad pagrindinės paslaugos būtų geriau orientuotos į vartotojus, ir parengti išsamius strateginius dokumentus, kurie būtų pagrįsti pagrindinių rinkos segmentų teikiama informacija ir veiklos reikmėmis ir kuriuose būtų šiek tiek mažiau remiamasi su technologijomis susijusiais kosmoso sektoriaus užmojais.*
2015 m. Komisija pradėjo plataus masto procesą, kurio tikslas – nustatyti esamus ir būsimus naudotojų poreikius. Teikiant programos „Copernicus“ paslaugas, turi būti atliekami naudotojų nuomonės tyrimai – jais remiantis bus galima visų pirma prisitaikyti prie naudotojų reikmių.
- *Toliau investuoti į naudotojų įsisavinimo skatinimą – tiek institucijų, tiek privačiojo sektoriaus klientų grupėse, visų pirma stiprinti teikiamą naudą pagrindžiančių didelio poveikio atvejų tyrimų plėtojimo pastangas.*
Pasirašyta preliminarioji sutartis ir pirmoji konkreti sutartis dėl naudotojų įsisavinimo didinimo; jomis remiantis bus galima sistemingiau ir tvariau atsižvelgti į šiuos aspektus. Programos „Copernicus“ tarnybos jau pradėjo įgyvendinti papildomas su konkrečiomis paslaugomis susijusias priemones.
- *Didinti valstybių narių ir regioninių valdžios institucijų sąveiką pagrindinių paslaugų valdymo struktūrų (ir konsultavimosi procesų) lygmeniu, kad būtų galima užtikrinti geresnį koordinavimą, skatinti didesnę sinergiją, remti teritorinių įstaigų veiklos dubliavimosi atvejų šalinimą ir geresnį kosmoso bei in situ parengtų duomenų integravimą, taip darant įtaką programos INSPIRE įgyvendinimo procesui. Taip pat vertėtų sustiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir aktyviau vykdyti standartizaciją.*
Su valstybėmis narėmis oficialiai bendraujama programos komiteto veikloje, tačiau, kad būtų galima visiškai suderinti visus esamus išteklius ir jais naudotis, taip pat buvo

sukurtos konkrečios grupės, kurių sudėtyje yra valstybių narių ir įgyvendinimo įstaigų – EKA, Europos meteorologinių palydovų eksploatacijos organizacijos (EUMETSAT), EAA, Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (FRONTEX), Europos jūrų saugumo agentūros (EMSA), Europos vidutinės trukmės orų prognozių centro (ECMWF), mokslinių tyrimų centro „Mercator“ atstovų, o netrukus bus ir Europos Sąjungos palydovų centro (EUSC) atstovų. Tarptautinis bendradarbiavimas – neatsiejama programos „Copernicus“ dalis.

- *Toliau remti pagrindinių paslaugų ir jų platformų inovacijas siekiant geriau naudotis duomenų (dažniau – didelių duomenų rinkinių) susiejimo paslauga. Būtų labai naudinga pereiti prie daugiau į veiklą orientuoto finansavimo mechanizmo, tačiau taip pat yra įrodymų, kodėl reikėtų toliau remti labiau tiriamojo pobūdžio darbą ir apvarstyti trečiosios kartos programos įgyvendinimo galimybes, kalbant tiek apie paslaugas, tiek apie infrastruktūrą. Tai būtų naudinga išlaikyti tam tikrą šiai rizikingesnei įsivaizduojamai veiklai skirtą mokslinių tyrimų biudžetą – galbūt tai galima padaryti įgyvendinant iniciatyvą „Horizontas 2020“ ir tolesnes iniciatyvas.*

Manoma, kad daug geresnę duomenų sąsają ir didelius duomenų teikimo pajėgumus bus galima užtikrinti per integruotą antžeminį segmentą. Be to, siekdamas patenkinti konkrečius, tikslinius trumpalaikius inovacijų poreikius, programos „Copernicus“ tarnybos sudaro sutartis dėl su taikomosiomis inovacijomis susijusios veiklos. Taip pat, skatinant atsižvelgti į atitinkamus su kosmoso technologijų raida susijusius iniciatyvos „Horizontas 2020“ aspektus arba su programos „Copernicus“ paslaugų raida susijusius aspektus, įgyvendinant programą „Copernicus“ rengiami ES mokslinių tyrimų programų vadovams skirti rekomendaciniai dokumentai.

- *Gerokai padidinti esamą paramą vartotojų grandies taikmenoms kurti, įskaitant visuotinę ir paprastą prieigą prie duomenų, gautų iš programos „Copernicus“ palydovų, ir in situ duomenų, ypač daug dėmesio skiriant mažesnėms įmonėms skirtoms paskatoms, taip pat užtikrinti, kad, teikiant pagrindines paslaugas, būtų sukurti reikiami viešojo sektoriaus institucijų pajėgumai ir (arba) paskatos siekiant suteikti galimybę naudotis tomis paslaugomis ir (arba) duomenimis, kad būtų galima vykdyti mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, kurti prototipus ir vykdyti demonstracinę veiklą.*

Pagrindinis su naudotojų įsisavinimu susijusios programos veiklos aspektas – naudotojų grandies sektoriaus plėtra. Tiesiogiai finansuoti konkrečių vietos lygmens ar nacionalinių Žemės stebėjimo taikmenų kūrimą – teisiniu požiūriu sunku ir daugeliu atvejų netgi neveiksminga dėl keleto priežasčių. Kai kuriais atvejais gali būti skiriamas finansavimas (visų pirma – MVI) pagal įvairias iniciatyvas „Horizontas 2020“ programas. Kai kurios konkrečios iniciatyvos „Horizontas 2020“ priemonės yra skirtos viešojo sektoriaus naudotojams. Atliktas įvairių politikos sričių ES teisinių tekstų tyrimas ir šiuo metu, siekiant nustatyti kliūtis, trukdančias viešojo sektoriaus naudotojams įsisavinti programos „Copernicus“ paslaugas, analizuojami surinkti duomenys.

- Be šių rekomendacijų reikėtų paminėti ir tai, kad viena iš kliūčių, trukdančių užtikrinti geresnį įsisavinimą, – prieigos prie valstybių narių informacinių duomenų ir naudojimosi šiais duomenimis sąlygų nebuvimas. Reikėtų toliau dėti pastangas, kad būtų parengti atviri ES lygmens geoerdviniai informaciniai duomenys.